

Bölüm 1

BEDEN EĞİTİMİ VE SPORDA ÖĞRENME STİLLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Mehmet KARA¹
Nuriye Şeyma KARA²
Gültekin LEKESİZ³

GİRİŞ

İnsanın varoluş tarihi kadar eski olduğu düşünülen kavramlardan biri de öğrenmedir. Çünkü yaşayan canlı varlıklar, neslinin devamı için bazı davranış kalıplarına sahip olmalıdır. Kendi özelinde yerine getirmesi gereken ödevlere sahip olan ve düşünebildiği varsayılan tek tür olan insanoğlunun da neslinin devamı için öğrenmek zorunda olduğu ifade edilebilir. İnsanların sürekli düşünce tarzını yenilemek zorunda olmasının sebebi, sürekli değişen ihtiyaçları olabilir. Bu sebeple de öğrenme temelli çalışmalar üzerine birçok tanımlama yapılmış ve her dönemde ilgi çekici bir bilim alanı haline gelmiştir. Öğrenmeye ait ifade ve tanımların nasıl şekilleneceği ise, tanımı yapacak olan kişinin içinde yaşadığı döneme ve bakış açısına göre şekil alabilmektedir (Gündoğdu, 2013). Bu sebeple öğrenme konulu, herkesin kabul edebileceği net bir tanım üzerinde uzlaşamamıştır. Öğrenme, doğum ile birlikte değil, çevre ile gelişen paylaşımlar ile gerçekleşir, yani öğrenme, çevreden öğrenilmiş davranışlardır (Senemoğlu, 2009). Öğrenme sadece zihinsel olarak bilgiyi kapsamamaktadır. Bilgi ve davranış olarak ele alınmalıdır. Çünkü öğrenme, süreklilik arz eden değişikliklerin bilgi ve davranış boyutunu kapsamaktadır (Woolfolk, 1993). Öğrenmede süreklilik olduğu için eşgüdüm önemlidir. Yaşına ve çevre düzeyine koordineli öğrenme önemlidir. Yani yaşantıda edinilen tecrübeler, öğrenmeyi etkileyebilmektedir. Nitekim Zimbardo (2012), öğrenmeyi, davranış kapasitesinde geçmiş tecrübelerle bağlı

¹ Arş. Gör., Mersin Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor AD, mehmetkara@mersin.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-9454-5164

² Dr. Öğr. Üyesi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon AD, nseymasar@gmail.com, ORCID iD: 0000-0003-0460-2263

³ Öğr. Gör., Mersin Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, g.lekesiz@mersin.edu.tr
ORCID iD: 0000-0003-3927-0828

olarak değişebilen bir zaman dilimi olarak ifade etmektedir. Tüm bu tanımların zamana ve kişilere bağlı olarak değişebileceğini belirtmiştik. Ancak, öğrenmenin içerisinde barındırdığı ortak özellikler de mevcuttur. Öğrenme aşamasında davranışta bir değişme meydana gelmesi gerekmektedir. Eğer davranışta değişme meydana gelmiyor ise öğrenme kalıcı olarak gerçekleşmemiş demektir. Yani öğrenme hem davranışta gerçekleşmelidir hem de uzun süreli ve kalıcı bir biçimde olmalıdır. Öğrenen birey, sürece bizzat katılıp aktif bir rol oynamalıdır. Eğer öğrenme tam manasıyla istenilen seviyede gerçekleşmiş ise, aniden farklı etkiler sonucunda yok olmamalıdır. Yani bireyin kullandığı maddelere bağlı olarak ya da sağlık durumunun bozukluğunda da aynı şekilde devam edebilmelidir. Ayrıca öğrenme sonucu oluşan davranış, olgunlaşmanın ve büyümenin bir getirisi mahiyetinde olmayıp, bunlardan bağımsız gerçekleşmelidir (Senemoğlu, 2009).

İnanların farklı öğrenebilmesi, öğrenme sürecinin nasıl gerçekleştiği konusunda eğitim araştırmacılarının araştırma konularından birini oluşturmuştur. Çünkü eğer insanlar farklı öğrenebiliyorsa, sürece etki eden faktörler olmalıdır. Öğrenmeyi etkileyen faktörler olarak adlandırdığımız bu faktörler, öğrenme sürecini derinlemesine analiz etmeyi gerektirebilir. Tablo 1’de öğrenme sürecini etkileyen faktörler gösterilmiştir.

Tablo 1 Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler

Süreci Etkileyen Faktörler	Faktör Özellikleri
Öğrenen (Birey ile) İlgili Faktörler	Türe Özgü Hazır Oluş: Öğrenenin gereken biyolojik yapıya sahip olmasıdır. Olgunlaşma: Organizmanın görev için hazır hale gelmesi. Hazırbulunuşluk: Önbilginin yeterli olması. Güdülenme: Yapılacak olana istekle yaklaşılması. Dikkat: Öğrenilecek olana odaklanma. Genel Uyarılmışlık Hali: Çevrede yer alan uyarıcılara açık olma. Transfer: Sahip olunan tecrübelerin yenilerine aktarılmasıdır. Ket Vurma: Bilişsel öğrenmede, bilgilerin birbirini unutturması.

Tablo 1 Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler

Süreci Etkileyen Faktörler	Faktör Özellikleri
Öğretim Yöntemi ile İlgili Faktörler	<p>Aralıklı ya da toplu Öğrenme: Konuyu öğrenirken hiç ara vermeden öğrenme toplu, zamana yayarak öğrenme aralıklı öğrenmedir.</p> <p>Bütün-Parça Öğrenme: Psikomotor öğrenmeler için parça-parça-bütün şeklinde öğretim yapılması tavsiye edilir.</p> <p>Etkin Katılım: Birey, süreçte aktif yer almalıdır.</p> <p>Geri bildirim: Süreç sonunda öğrenene dönüt vermektir.</p>
Öğrenme Malzemesi ile İlgili Faktörler	<p>Telaffuz Edilebilirlik: Kullanılan terimlerin ve içeriklerin, seviyeye ve dile uygun olarak anlaşılır olmasıdır.</p> <p>Anlamsal Çağrışım: Aralarında anlam ilişkisi bulunun iki öğeden bir tanesi hatırlatıldığında diğerin de akla gelebilmesidir.</p> <p>Kavramsal Gruplandırma: Bilgiler birbiri ile ilişki halde bir araya gelirken yapılan görsel gruplandırmadır.</p> <p>Algısal Ayırt Edilebilirlik: Vurgu, renk veya tonlama ile önem derecesine göre ayırt edicilik artırılabilir.</p> <p>Çağrışımsal Gruplandırma: Kişilere göre değişebilir şekilde, aralarında çağrışım ilgisi kurulabilen kelimelerin birlikteliğidir.</p>

Kaynak: Aydın, (2002).

Öğrenenin, öğrenme çıktılarını kuşkusuz öğretenin özellikleri etkileyebilmektedir. Çünkü öğretim kavramı, işin ya da oluşun nasıl meydana geldiği ile alakalıdır. Nitekim Alkan (1987), öğrenme sürecinin eksiksiz tamamlanabilmesi için, sürecin önemli bir yapıtaşı olan öğretme sözcüğüne fazlasıyla ihtiyaç duyulduğunu belirtmektedir. Burada ki öğretme, bir öğrenenin öğretme sürecinde ihtiyaç duyduğu bilgi ya da bilgileri öğretene vasıtasıyla edinmesidir. Önemli bir nokta da öğretenin bu aşamada sadece insanları değil, zamanın, araç ve gereçlerin de ideal seviyede kullanılmasıdır. Bu noktada karşımıza çıkan önemli bir nokta da öğrenme biçimleri ve öğrenme anlayışlarıdır.

Eğitim bilimcilerin, öğrenme anlayışlarında farklı düşünceler olabilir. Öğrenme nasıl en aktif şekilde gerçekleştirilebilir, en uygun öğrenme ortamı neresidir, öğrenmeye etki eden faktörler nelerdir ve ne şekilde kontrol altına alınabilir gibi sorular öğrenme anlayışlarında farklılıklar meydana getirebilmektedir. Öğrenme anlayışlarını; Davranışçı, Bilişsel ve Yapılandırmacı olarak kategorize etmek yanlış olmayacaktır. Tablo 2'de Öğrenme Anlayışları karşılaştırılmıştır.

Tablo 2 Öğrenme Anlayışları

Öğrenme Anlayışı	Davranış Kalıpları ve Öğrenme İçeriği
<i>Davranışçı Öğrenme</i>	Davranışçı öğrenmede öğretmen, bilgiyi aktarandır. Öğrenci edilgen yani pasif alıcı konumdadır. Davranıştaki değişim bir koşullanma neticesinde meydana gelmektedir. Öğretim faaliyeti sunuş teklifi ile sağlanırken, bol tekrar ve geribildirim önem taşımaktadır. Davranışları değerlendirmede bir ölçüt olması önemlidir.
<i>Bilişsel Öğrenme</i>	Öğreten açısından hazırbulunuşluk son derece önemlidir. Öğrenci bilgiyi işleyerek edinirken ne tam etkin ne de tam pasiftir. Daha çok bilişsel faaliyetlere dayandığı için teknolojik (bilgisayar, vb.) aletler önemli yer tutar. Değerlendirme süreçten bağımsız bir ölçüte göre yapılmaktadır.
<i>Yapılandırmacı Öğrenme</i>	Her öğrenenin kişisel doğrularının olduğu, işbirliğinin son derece önem taşıdığı, öğrencinin etkinliğinin süreçte bizzat aktif rol alarak gösterdiği modern ve çağdaş öğrenme anlayışıdır. Öğrencinin öğrenmesi için süreç içerisinde sürekli bir etkileşim haline ihtiyaç duyulmaktadır. Bu sebeple de değerlendirme süreç sonunda değil, sürece bağlı olarak, bir ölçüte ihtiyaç duyulmadan yapılmaktadır.

Kaynak: Deryakulu, (2000)

Bu öğrenme farklılıkları ile birlikte, kişilerin öğrenmelerindeki farklılıkları öğrenme stillerini kavramının önemini artırmaktadır. Stil kavramı kişiye özgü olduğu ifade etmektedir. Burada seçim konusu olan kişinin hangi yolla daha verimli bir öğrenmeye sahip olacağıdır. Hunt (1981)'a göre öğrenme stilleri, bir öğrenenin öğrenmesini kolaylaştıran en olanaklı eğitimsel durumları öğrenciye sunmaktır. Öğrenen bireyin yalnızca bilgiye nasıl ulaştığı değil bilgiyi nasıl işlediği de önem taşımaktadır. Çünkü öğrenme stili içerisinde bilgiye sahip olmadaki ve gerektiğinde kullanmadaki farklılıklardır (Felder ve Silverman, 1988). Sporda veya eğitsel oyunlarda öğrenme şartlara göre değişiklik gösterebilmektedir. Bu sebeple kişinin öğrenme süreci de etkilenebilmektedir. Legendre (1993), öğrenme stillerini, kişinin hoşuna giden ancak değiştirilebilir tarz olarak ifade etmektedir. Birey içeriğin ne olduğu konusunu genelde öğrenme faaliyetinden sonra ayırt edebilmektedir. Dolayısıyla öğrenme stiline farklılıklar, içerikten ayrı durumlara bağlı edinilmiş tecrübelerin bir ürünüdür (Della-Dora ve Blanchard, 1979). Öğrenciler öğrenme faaliyetlerinde devam edebilmeleri için süreçten ve sonuçtan haz almak isterler. Bu durum kolay ve eğlenceli öğrenme yoluna doğru kişiyi sürükler. Nihayetinde öğrenme faaliyeti, öğrenme stili olarak adlandırılan kişinin

tercihine bağıl özel bir yoldur (Das, 1988). Öğrenme stilinde çevresel koşullar kararlar ve tercihler üzerinde etkili olabilmektedir. Çevresel olarak ifade edilen bu faktörler, zihinsel, duygusal ve hatta harekete bağıl olarak değişebilir. Dolayısıyla değişebilen bu faktöre göre öğrencilerin farklı öğrenme yolları benimsemesi son derece doğaldır. Öğrenme stili de bu karakteristik özelliklerin seçilerek harmanlanmış bir düzeyidir (Keefe, 1987). Öğrenmenin bir yaşantı ürünü oluştuğunu belirtmiştik. Dolayısıyla farklı öğrenme stilleri de farklı yaşantıların sonucu olarak oluşabilir. Bu durumu Patureau (1990), model alma neticesinde, yaşantı sonucu oluşan, kendine has öğrenme yöntemi olarak ifade etmiştir. Öğrenmede yer alan uyarıcılar öğrenme faaliyetini ve derecesini etkileyebilmektedir. Her öğrenen de uyarıcıları eşit düzeyde algılayamaz. Dolayısıyla vereceği tepkiler ve öğrenme çıktıları da farklılıklar taşıyabilmektedir. Nitekim Claxton ve Ralston (1978), öğrenme stillerini, uyarılara verilen farklı tepkiler neticesinde öğrenmede oluşan farklı stiller olarak ifade etmişlerdir.

Eğitim teorisyenlerinden olan Grasha ve Riechman (1975), öğrenme stilleri üzerine çalışırken, kişilik özelliklerini merkeze almıştır. Modelde üç kişilik boyutuna bağıl altı öğrenme stili tercihi yer almaktadır. Algısal öğrenme stillerinde ise; öğrencinin görsel, işitsel, yoksa hareketsel öğrenme stilinin mi baskın olduğu önem taşımaktadır. Öğrenme stillerinin eğitimde yaygın olarak yer alması, ancak beden eğitimi ve sporda yeterli düzeyde çalışılmamış olması, mevcut çalışmanın motivasyonunu oluşturmaktadır.

STİL.1 GRASHA-RIECHMANN ÖĞRENME STİLLERİ

Grasha-Reichmann Öğrenme stilleri modelinin 1970'li yıllarda, öğretmen ve öğrencilerin arasındaki ilişkileri açıklamaya çalışarak oluşturulduğu ifade edilmektedir. Öğrenme stilinin temel noktasının ise öğrencilerin çevresi ile içinde bulunduğu etkileşim ağı olduğu ifade edilebilir (McColgin, 2000). Öğrenmenin bilişsel yönüne dayanarak açıklamaya çalışan nadir eğitim araştırmacılarından olan Grasha-Reichmann, öğrenme stillerini sosyal boyutları ile ele almaktadır (Baneshi ve ark., 2013). Üç kişilik yapılanması ve altı farklı stilde açıklanan modelde temel nokta, öğrenme aşamasındaki etkileşim tercihlerini ortaya koymaktır (Diaz & Cartnal, 1999). Değişen yaşam koşulları sonucunda bu tercihler sabit kalmayıp değişikliklere uğrayabilirler. Stilin amacı kişilere en uygun öğrenme ortamını oluşturmaktır. Modele göre, kendi başlarına öğrenmeyi tercih edenler, bir öğretmeni otorite olarak alıp tamamen ona uyanlar ve grupla işbirliği içinde öğrenmeyi tercihleyen öğrenciler farklı öğrenme stillerini temsil etmektedirler. Öğrencilerin öğrenme etkinliklerine karşı tutumları onların öğrenme stillerini ortaya koymaktadır. Her öğrenen için önemli olduğu düşünülen öğrenme stilleri

tercihlerinin saptanmasının, beden eğitimi ve sporda hem öğretmenlik açısından hem de antrenörlük açısından verimli bir öğretim faaliyeti için hayati öneme sahip olduğu ifade edilebilir. Şekil 1'de Grasha-Riechmann Öğrenme Stillерinin birbirine zıt 3 alt boyutlu ve 6 maddelik öğrenen profili gösterilmiştir.

Grasha-Riechmann Öğrenme Stilleri

Şekil.1. Grasha-Riechmann Öğrenme Stilleri Kaynak: Grashca – Reichmann 6 Öğrenme Stili (Diaz & Cartnal, 1999)

Katılımcı öğrenme stili: Yeni bilgiler öğrenmekten ve tartışarak bilgi edinmekten mutlu olan katılımcı öğrenciler, grup çalışmalarını oldukça verimli geçirirler. Kendileri adına sorumluluk aldıkları gibi arkadaşları ve diğer grup üyeleri adına da sorumluluk alma duygusuna sahiptirler. Öğrenme çıktıkları, kendileri de işin içine katılırsa artma eğilimi gösterebilir. Beden eğitimi ve spor açısından, katılımcı öğrenme stiline sahip öğrenciler için, hem bireysel hem de takım sporları önerilebilir. Çünkü hem takım ruhu hem de bireysel hareket etme kabiliyetleri gelişmiş öğrenci profiline sahiptirler.

Kaçınan öğrenme stili: Çekingen öğrenme stili olarak da ifade edilen, kaçınan öğrenme stiline sahip öğrenciler, işbirliği yapmaktan ve etkinliklere katılmaktan kaçınırlar. Kaçınan öğrencilerin motivasyonunu artırmak için öğrenme süreci sonunda elde edeceği kazanımlar açıklanmalıdır. Yeterli düzeyde güdülenemezse öğretim faaliyeti olumsuz sonuçlanacaktır. Dinleme etkinliklerini oldukça sıkıcı bulurlar. Sınavlara çalışmak ve katılmak istemezler. Beden eğitimi ve spor çerçevesinde çekingen öğrenme stiline sahip öğrencilerin toplu etkinliklere zorlanmaması, daha çok bireysel sporları tercih etmesi önerilir. Aksi halde hem başarılı olamayacakları hem de ortak çıkarı zedeleyebilecekleri düşüncesi, kaçınan öğrenci stili için bilinen bir durumdur.

İşbirlikli öğrenme stili: Paylaşımçı öğrenme stili olarak da literatürde tanımlamaları olan işbirlikli öğrenme stiline sahip öğrenciler, bireyselden ziyade ortak hedef çalışmalarını gibi grup çalışmalarında öğrenme çıktılarını artırabilirler. Bilginin paylaşılmasına ve ortak çalışmaya yatkınlık gösteren işbirlikli stile sahip öğrencilerin kimi zamanlarda grubun diğer üyelerine bağımlılık derecesinde bağıllık göstermesi taşıdığı olumsuz özellikler olarak ifade edilebilir. Ortak bir çıkar ve grup başarısı motivasyonu ile hareket ederler. Fikir ve becerilerini paylaşmak, onlar için kazanmak kadar haz vericidir. Beden eğitimi ve spor çerçevesinde işbirlikli öğrenmeyi benimseyen öğrencilerin takım sporlarına yönlendirilmesi önerilir. Bireysel sporlardan daha fazla başarılı olması beklenmesi, grup başarısının ve grupla çalışmanın, onlar için önemli olduğu fikrine dayandırılabilir.

Yarışmacı öğrenme stili: Rekabetçi öğrenme stili olarak da bilinen, yarışmacı öğrenme stiline sahip öğrenciler, performans sonrası ödülü odak noktaları haline getirirler ve rakiplerini geçme düşüncesiyle motivasyon sağlarlar. “En iyisi ben olmak zorundayım” fikri bu öğrencileri hırslandırır. Akranlarına üstünlük kurmak için ellerinden geldiğince mücadele ederler. Rekabetçi öğrenme stiline sahip öğrenciler ile kurulacak birebir iletişim kanalı son derece sonuna etki edebilecek öneme sahiptir. Ayrıca beden eğitimi ve spor açısından, eğitici oyunlarla öğretmek, öğrenme çıktılarını artıracaktır.

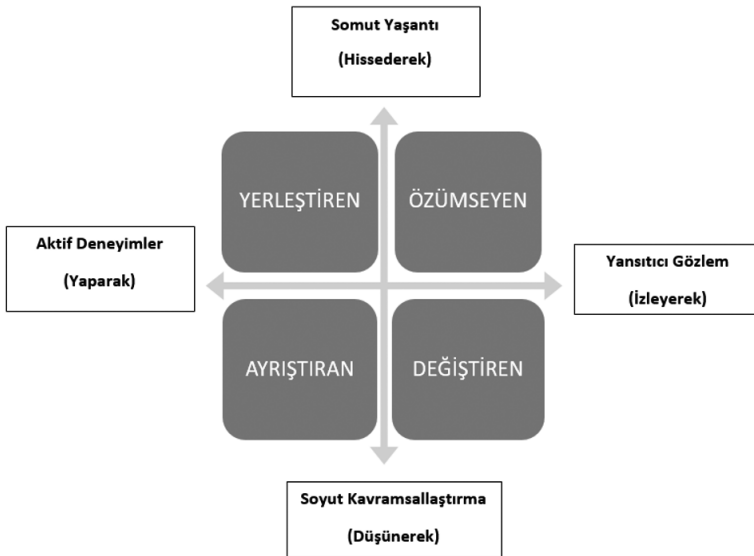
Bağımlı öğrenme stili: Kendisine sunulan bilgiden fazlasını öğrenmek için herhangi bir çaba ortaya koymayan bağımlı öğrenme stiline sahip öğrenciler, bilgiyi sunan otoriter kişiye tam itaattedirler. Öğretilen bilgiyi sorgulamadan almayı tercih ederler. Beden eğitimi ve spor çerçevesinde kendisine öğretilenleri model bir öğretici çerçevesinde edinmek isterler. Psikomotor alan basamaklarına karşı duyarlıdır. Yani en temelden görerek, parça-parça-bütün şeklinde öğrenme eğilimindedirler. Öğreticinin önce parçalara ayırması, ardından parçaları mekanikleşme aşamasına kadar tekrar etmesi, beceri haline getirmede son derece önemlidir. Ayrıca içeriğin tüm detaylarına kadar verilmesi, bağımlı öğrenen için elzemdir.

Bağımsız öğrenme stili: Özgüven duyguları yüksek olduğu için grupla çalışmaktansa bireysel çalışmayı tercih eden bağımsız öğrenme stiline sahip öğrenciler, edilgen yönlendirilmelere kapalıdır. Kendi kendine öğrenmeyi tercih ederler ve kendi bilgilerini kendileri oluşturmaktadır. Oldukça meraklı ve kendisine güvenen öğrenciler oldukları gözlenen bu öğrenciler beden eğitimi ve spor açısından bireysel çalışma zamanlarında müdahale etmeden özgür bırakılmalıdır. Aksi halde eğitim performanslarında artış değil azalış gözlemlenebilir.

STİL.2 KOLB ÖĞRENME STİLİ MODELİ

Öğrenenlerin öğrenme stillerinin bireysel özelliklerine göre değişebildiğini belirtmiştik. Bu noktadan hareketle bireylerin öğrenme tercihlerinin yapılandırılması ihtiyacı sonucu ortaya çıkan öğrenme kuramlarından biri de Kolb'un Öğrenme Stili'dir. Modele göre öğrencilerin kişisel öğrenme farklılıkları yaşarken edindiği deneyimlerin bir sonucudur (Alemdağ ve Öncü 2015). Mevzu bahis olan öğrenme stilinde bireyin öğrenme tercihleri algılama/kavrama ve işleme/dönüştürme olarak iki ayağa dayanırken, döngüde dört ayrı öğrenme hattı (somut deneyim/SD - yansıtıcı gözlem/YG - soyut kavramsallaştırma/SK ve aktif deneyim/AD) yer almaktadır (Kurbanoglu ve Akkoyunlu, 2008). Kolb'un öğrenme stillerinde önemli olan bireyin bu döngüde nerede yer alacağıdır. Bireyin hissederek öğrenmesi onun somut yaşantısının aktif olduğunu, izleyerek öğrenmesi onun yansıtıcı gözlem öğrenmesinin aktif olduğunu, eğer birey daha çok düşünerek öğreniyor ise onun soyut kavramsallaştırarak öğrenme stiline baskın olduğunu ve son olarak eğer birey yaparak öğreniyor ise o bireyin aktif yaşantı öğrenme stiline baskın olduğu ortaya konmuş olur (Aşkar ve Akkoyunlu 1993). Bu noktada önemli olan bir diğer husus ise bireyin bu öğrenme noktalarının kombinasyonlarına sahip olabileceğidir. Şekil.2'te öğrenen bireyin, öğrenme stiline belirlenmesine yönelik olarak kesişim alanları sunulmuştur.

Kolb'un Öğrenme Modeli

Şekil.2. Kolb'un Öğrenme Modeli Kaynak: (Veznedaroğlu ve Özgür 2005).

Model kapsamında açıklanan öğrenme stilleri ve nasıl ayırt edileceği aşağıda ifade edilmiştir (Akar ve Akkoyunlu, 1993; Peker, 2003; Learning and Teaching Through the Cycle, 2005).

Yerleştiren: Yerleştiren öğrenme stiline sahip bireyler daha çok yeni yaşantılar edinme eğilimindedirler. Değişen durumlara karşı kolaylıkla uyum sağlayabilen bu bireyler planlama ve kararlar alma yönünden gelişmiş bireylerdir (Kolb, 1984). Aktif deneyimler ve somut yaşantı sarmalında yer alan yerleştiren birey yaparak ve hissederek öğrenmeyi kendisine görev addeder. Keşfetmek en belirgin özellikleridir.

Değiştiren: Değiştiren öğrenme stili baskın olan bir birey daha çok yüklenen değerlerin ve onların anlamlarının farkındalığı yönünde gelişim göstermiştir. Organizasyon yönünden gelişmiş birey, yansıtıcı gözlem ve soyut kavramsallaştırma sarmalında yer alır. Eylemlerinde kendini huzurlu hisseden birey oldukça dikkatli davranma özelliğine sahiptir.

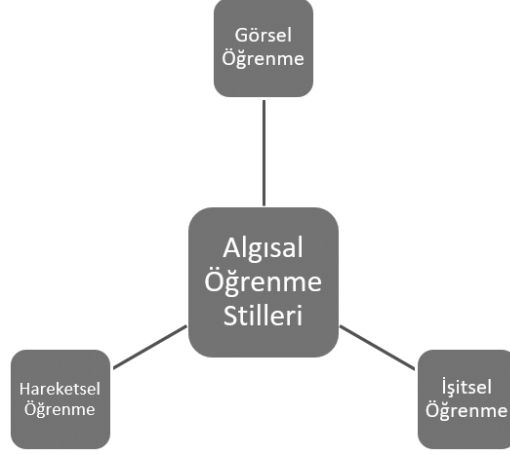
Özümseyen: Özümseyen birey yeni bir model yaratma yönünden diğerlerine oranla daha başarılıdır. Sadece görülene odaklanmayan birey görünenin arkadaki kavramı yönünden aktif ve isteklidir. Somut yaşantı ve yansıtıcı gözlem sarmalında yer alan birey, odak oluştur yönünden başarılıdır çünkü hissederek ve izleyerek hareket eder.

Ayrıştıran: Analiz ve sentez konularında nispeten başarılı olan ayrıştıran birey, karşılaştığı problemlere yönelik çözüm üretmede zorlanmaz. Çünkü eylemlerinde planlı hareket eder ve zorlanmaz. Ayrıştıran birey aktif deneyimler ve soyut kavramsallaştırma sarmalında yer alır. Kendisini bizzat öğrenme sürecine aktif olarak dahil etme eğilimindedirler. Öğrenme sürecinde bütünden parçaya giderek öğrenmeyi tercih ederler (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005).

STİL.3 ALGISAL ÖĞRENME STİLLERİ

Öğrenciler bilgiyi edinirken ve daha sonra kullanmak üzere depolarken farklı tercihler ortaya koyabilirler. Bu tercihler arasında sözel iletişim unsurları bulunabileceği gibi görsel ve hareketli yollar da bulunabilir. Bir diğer nokta uygulamaların ve algıların kişiler arasında değişebileceğidir. Dolayısıyla algının değişebileceği gibi algısal öğrenmelerin de değişmesi kaçınılmazdır. Bireylerin bilgiyi şifreleme yolu olan Algısal Öğrenme Stilleri; görerek öğrenme, işitsel öğrenme ve hareketli öğrenme olarak üç şekilde ifade edilir (Babacan, 2010). Şekil 3'de Algısal Öğrenme Stillerinin üç yolu gösterilmiştir.

Algısal Öğrenme Stilleri

Şekil.3. Algısal Öğrenme StilleriGörsel, İşitsel ve Hareketsel Öğrenme olarak 3 alt boyuttan oluşmaktadır

Görsel (Görerek) Öğrenme: Görerek öğrenme tercihi baskın olan öğrenciler, görsel uyaranlara karşı daha fazla ihtiyaç duydukları için, uzun süre sözel anlatımların olduğu ortamlarda, odaklanma sorunu yaşarlar (Uğur, 2008). Sözel anlatımların görsellerle desteklenmesi, görsel öğrenme stili baskın olan öğrenciler için öğrenme süresini kısaltıp, öğrenmede kalıcılığı artırabilir. Görsel öğrenme teknikleri arasında gösterilebilen; resim, grafik, çizimler, kavram haritaları, posterler ve maketler bu öğrenme stilinde öğrenme çıktılarını artırmak için kullanılabilir. Hayal kurup, nedensel ilişkiler yoluyla anlam çıkarmayı seven birey, oldukça titiz ve düzenli bir organizasyona sahiptir (Çağlayan, 2007).

İşitsel Öğrenme: Okul çağında, yaşa bağlı olarak arttığı düşünülen işitsel kapasite, öğrenme stillerinden biridir. Bu stilin baskın olduğu düşünülen bireyler, sesli uyaranlara karşı duyarlı ve sözel aktivitelere karşı olumlu da olumlu bir duruş sergilerler. Anlatım, konferans ve münazara gibi sesli öğretim teknikleri öğrenim çıktılarını artıracaktır. Sözel anlatımda başarılı olduğu düşünülen işitsel öğrenen bireyler, tartışma ortamlarını sevdiği için, duyduklarını yazı ile ifade etme eğilimleri düşüktür (R. Dunn ve K. Dunn, 1995).

Hareketsel (Kinestetik) Öğrenme: Bazı eğitim teorisyenlerine göre hareketsel ve kinestetik öğrenme stili ayrı şeyleri ifade etse de bu stile sahip öğrencilerin belirgin özellikleri çok hareketli olmaları ve dokunmayı öğrenmenin bir aşaması olarak kabul etmeleridir. Öğretenler tarafından kontrol altına alınması zor

olabilen hareketssel öğrenme stili baskın bir birey yaparak yaşayarak öğrenmeyi ilke edinmiştir. Öğrendiklerini yazıya aktarmak ve altını çizerek çalışmak hareketssel öğrenen için uygun yollardır (Uğur, 2008). Çok hareketli oldukları için kimi zaman eleştirilseler de etkinlikleri katılmada başrol hareketssel öğrenenlere aittir.

STİL.4 GREGORC'UN ÖĞRENME STİLİ MODELİ

Öğrenme stilleri ile bir başka teorisyen olan Jung'un literatüre kazandırdığı terimleri insan beyninin yarıküreleri ile ilişkilendiren Gregorc, öğrenme stillerini iki boyutta ele almıştır (Becker, 2005). Gregorc'a göre insan zihninin dünyayı somut ya da soyut algılama yetisi mevcuttur. Dolayısıyla algı yeteneği ve düzenleme yeteneği değişebilmektedir. Bu sebeple algı 4 çeyrekte oluşmuş beyin modelinden meydana gelmiştir ve bu çeyrekler hem algısal-sezgisel alanın hem soyut hem de soyut kavramlar ile açıklanabileceğini ortaya koymaktadır (Felder, 2022). Gregorc'un öğrenme stilleri sınıflaması iki arabuluculuk yeteneği olan algılama ve düzenlemeye dayanmaktadır (Alan, 2018).

Somut ve soyut özellikleri açıklamak için bazı kritik noktalara hakim olmak gerekmektedir (Mills, 2003). Bireyin 5 duyu organı ile bilgileri kaydedebilme özelliği somut özellikler olarak ifade edilirken, hayal edebilme ve görünmeyen şeyleri anlayıp sezgiler yolu ile inanmayı soyut özellikler olarak ifade etmek doğru olacaktır (Veznedaroğlu ve Özgür, 2005). Dolayısıyla beynin sol ve sağ yarım kürelerinin taşıdıkları özellikler farklı olabilmektedir. Sağ ve sol kombinasyonlar olarak Gregorc'un "Zihnin kanalları" olarak adlandırdığı öğrenme stilleri (Mills, 2003), Tablo.3'te açıklanmıştır.

Tablo 3 Gregorc'un Öğrenme Stilleri ve Özellikleri

Somut Aşamalı	Dokunarak, elle hissederek gerçekleştirilen etkinlikleri, aşama aşama gerçekleştirilen öğretileri benimseyen öğrenen tipi olarak ifade edilen somut aşamalı öğrenen tipinde birey ayrıntılara fazlaca önem verir. Dokunarak gerçekleştirilen aktiviteler fazlaca tercih edilir. Mükemmel düzenleme yetenekleri vardır (Terry, 2022).
Somut Dağınık	Somut dağınık öğrenen tipinde birey dış müdahalelere kendini kapatmış konumdadır. Edilgenlikten uzak olan birey, yönlendirmeleri kabul etmez. Bağımsızlık ve özgürlük onlar için ilk kuraldır. Yönlendirilmektense demene yanılma yolunu benimserler. Değişimi seven, hata yapmaya meyilli ve hızlıca sonuca ulaşmak belirgin özellikleri arasındadır (Güven, 2014).

Tablo 3 Gregorc'un Öğrenme Stilleri ve Özellikleri

Soyut Aşamalı	Herşeye şüphe ile yaklaşan bu öğrenen tipinde birey iyice analiz etmeden karar verme yolunu seçmez. Mantıksal çıkarımlar ile hareket eden soyut aşamalı öğrenen tipindeki birey bireysel çalışmaktan hoşlanırlar. Bilgiyi güç olarak algılayıp benimserler (Ross ve Shulz, 1999).
Soyut Dağınık	Tercih ettikleri öğretim tipi görsel öğretim olan soyut dağınık öğrenen birey karşısındaki birey için iyi bir dinleyici konumundadır. Duygusal birer birey olarak ifade edilen soyut dağınık bireyler öğrenme sürecinde duyguların aktif olarak süreçte yer almasını isterler. Sanatsal yönleri gelişmiş ve oldukça meraklı oldukları söylenebilir (Güven, 2014).

Gregorc'un öğrenme stilindeki bireyler kimi zaman içedönük olurken kimi zaman dışadönük olmaktadır. Ancak bireyleri bu noktada bir sınıflandırmaya iten problemle karşılaştıklarında verdikleri tepkiler ya da istekleri düzen anlayışı olabilir (Orkun ve Bayırlı, 2019). Bu sebeple öğrenme stillerinin saptanması öğrenme çıktılarına artırma yönünden önem taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Alan, B. (2018). Gregorc Öğrenme Stili sınıflaması ve öğrenme-öğretme durumlarının Gregorc Öğrenme Stillerine göre düzenlenmesi.
- Alemdağ, C., & Öncü, E. (2015). Kolb öğrenme stili modeline göre beden eğitimi öğretmeni adayları. *Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 1-12.
- Alkan, C. (1987). Öğrenme-öğretme süreçleri ilkeler. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 20(1), 209-229.
- Aşkar, P., & Akkoyunlu, B. (1993). Kolb öğrenme stili envanteri. *Eğitim ve Bilim*, 17(87).
- Aydın, B. (2002). Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi, Pegem Yay. *Ankara. Bacanlı, H.,(2002). Gelişim ve Öğrenme, Nobel Yay., Ankara.*
- Babacan, E. (2010). *Başlangıç Piyano Eğitiminde Algısal Öğrenme Stillerinin Uygulanabilirliği*. (Yayımlanmış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Baneshi, A. R., Karamdoust, N. A., & Hakımzadeh, R. (2013). Validity & reliability of the Persian version of Grasha-Richmann student learning styles scale. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*, 1(4), 119-124.
- Becker, K. (2005). Games and learning styles.
- Çağlayan, H.S. (2007). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğrenme Biçemleri ile Problem Çözme Biçemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Das, M. (1998). Self and tutor evaluations in problem-based learning tutorials: is there a relationship?. *Medical education*, 32(4), 411-418.
- Della-Dora, D., & Blanchard, L. J. (1979). Moving Toward Self-Directed Learning. Highlights of Relevant Research and of Promising Practice.
- Deryakulu, D. (2000). Yapıcı öğrenme. *Sınıfta demokrasi*, 53, 77.

- Diaz, D. P., & Cartnal, R. B. (1999). Students' learning styles in two classes: Online distance learning and equivalent on-campus. *College teaching*, 47(4), 130-135.
- Diaz, D. P., & Cartnal, R. B. (1999). Students' learning styles in two classes: Online distance learning and equivalent on-campus. *College teaching*, 47(4), 130-135.
- Dunn, R., & Dunn, K. J. (1978). *Teaching students through their individual learning styles: A practical approach*. Reston,.
- Dunn, R., Griggs, S. A., Olson, J., Beasley, M., & Gorman, B. S. (1995). A meta-analytic validation of the Dunn and Dunn model of learning-style preferences. *The Journal of Educational Research*, 88(6), 353-362.
- Felder, R. M. (2002). Learning and teaching styles in engineering education.
- Felder, R. M., & Silverman, L. K. (1988). Learning and teaching styles in engineering education. *Engineering education*, 78(7), 674-681.
- Gerrig, Richard J. ve Zimbardo, Philip G. (2012). Psikolojiye giriş: Psikoloji ve yaşam (Çev. Gamze Sart). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Gündoğdu, R. (2013). Öğrenmenin doğası ve temel kavramlar.
- Güven, M. (2014). Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. Anadolu University (Turkey).
- Hunt, D. E. (1981). Learning Style and the Interdependence of Practice and Theory. *Phi Delta Kappan*, 62(9), 647.
- Keefe, J. W. (1987). *Learning Style Theory and Practice*. National Association of Secondary School Principals, 1904 Association Dr., Reston, VA 22091.
- Kurbanoğlu, S., & Akkoyunlu, B. (2008). Bilgi yönetimi bölümü öğrencilerinin öğrenme stilleri. *Türk Kütüphaneciliği*, 22(3), 296-307.
- Legendre, P. (1993). Spatial autocorrelation: trouble or new paradigm?. *Ecology*, 74(6), 1659-1673.
- Levent Veznedaroğlu, R., & Özgür, A. O. (2005). Öğrenme stilleri: tanımlamalar, modeller ve işlevleri. *İlköğretim Online*, 4(2), 1-16.
- Mills, D. W. (2002). Applying what we know: Student learning styles
- Orkun, M. A., & Bayırlı, A. (2019). Öğrenme stilleri modellerinin incelenmesi. *Maarif Mektepleri Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 71-83.
- Patureau, V. (1990). Styles d'apprentissage et ordinateur. *Learning Styles*. Nancy: Press Universitaires de Nancy.
- Peker, M. (2003). Kolb öğrenme stili modeli. *Milli Eğitim Dergisi*, 157(1).
- Ross, J. L., & Schulz, R. A. (1999). Using the World Wide Web to accommodate diverse learning styles. *College Teaching*, 47(4), 123-129.
- Senemoğlu, N. (2007). Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya.
- Terry, M. (2002). Translating learning style theory into developmental education practice: An article based on Gregorc's cognitive learning styles. *Journal of College Reading and Learning*, 32(2), 154-176.
- Uğur, N. (2008). *Algısal Öğrenme Stilleri Açısından İlköğretim 4. Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının ve Öğretmen Uygulamalarının İncelenmesi*. (Yayımlanmış Yüksek lisans Tezi) Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Woolfolk, A. E. (1993). *Educational psychology* (5th Ed.). Boston: Allyn and Bacon.